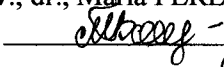

UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI, PSIHOLOGIE ȘI ARTE
CATEDRA DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

CURRICULUM UNIVERSITAR
la unitatea de curs
EDUCAȚIA INCLUZIVĂ

Ciclul II – studii superioare de master

Codul și denumirea domeniului general de studiu: 011 Științe ale educației
Denumirea programului de master: Managementul educației incluzive

Autor:
conf. univ., dr., Maria PERETEATCU

(semnătura)

Bălți, 2018

Discutat și aprobat la ședința Catedrei de științe ale educației

Proces-verbal nr. 1 din 01.09.2016

Șeful Catedrei de științe ale educației [Signature] conf. univ., dr., Tatiana ȘOVA

Discutat și aprobat la Consiliul Facultății de Științe ale Educației, Psihologie și Arte

Proces-verbal nr. 1 din 06.10.2016

Decanul Facultății de Științe ale educației, Psihologie și Arte

[Signature] conf. univ., dr. Lora CIOBANU

Revizuit:

conf. univ., dr., Maria PERETEATCU

Discutat și aprobat la ședința Catedrei de științe ale educației

Proces-verbal nr. 2 din 02.09.2018

Șeful Catedrei de științe ale educației [Signature] conf. univ., dr., Tatiana ȘOVA

Discutat și aprobat la Consiliul Facultății de Științe ale Educației, Psihologie și Arte

Proces-verbal nr. 1 din 05.09.2018

Decanul Facultății de Științe ale educației, Psihologie și Arte

[Signature] conf. univ., dr. Lora CIOBANU

INFORMAȚII DE IDENTIFICARE A CURSULUI

Facultatea: Științe ale educației, Psihologie și Arte

Catedra: Științe ale educației

Domeniul general de studiu: 011 Științe ale educației

Domeniul de formare profesională la ciclul II: master de profesionalizare

Denumirea specialității/ programului de master: Managementul educației incluzive

Administrarea unității de curs: Dezvoltarea școlii incluzive

Codul unității de curs/ modulului	Credite ECTS	Total ore	Repartizarea orelor				Forma de evaluare	Limba de predare
			curs	seminarii	laborator	Studiu individual		
F.01.O.003	5	150	16	24	-	110	Examen	Română

Anul de studii și semestrul în care se studiază: anul I, semestrul I

Statutul: obligatorie

INFORMAȚIE REFERITOARE LA CADRUL DIDACTIC (CADRELE DIDACTICE)

Numele, prenumele: **Pereteatcu Maria**

Titlul și gradul științific: conferențiar universitar, doctor

Informație de contact: blocul nr.6, aula 650, 0231 52 484, 069529765,

E-mail: maria.pereteatcu@gmail.com

Orele de consultații - luni: 14.00 -16.00

Consultațiile se oferă atât în regim „față-în-față”, cât și prin utilizarea poștei electronice.

INTEGRAREA CURSULUI ÎN PROGRAMUL DE STUDII

Obiectivul principal al studierii unității de curs „Educația incluzivă” este cunoașterea, înțelegerea și utilizarea adecvată a noțiunilor fundamentale ale educației incluzive.

Unitatea de curs este fundamentală și obligatorie și contribuie la formarea tuturor competențelor formulate în profilul specialității, fiind în corelare logică cu unitățile de curs: Tehnologii didactice incluzive, Dezvoltarea școlii incluzive, Evaluarea dezvoltării copilului.

Unitatea de curs se constituie din mai multe unități de conținut care vizează cadrul conceptual al educației incluzive, particularitățile de dezvoltare a copiilor cu cerințe educaționale speciale, particularitățile procesului educațional incluziv, specificul parteneriatului socio-educational. Prin tematica abordată, cursul reflectă un fenomen acut al societății contemporane, preocuparea de a asigura șanse egale la educația de calitate tuturor elevilor, indiferent de particularitățile acestora.

COMPETENȚE PREALABILE/PRE-RECHIZITE

Pentru realizarea eficientă a finalităților unității de curs, studenții trebuie să posede competențe de studiere critică a documentelor curriculare, analiză și discutarea realizărilor și tendințelor din învățământul contemporan; cunoașterea standardelor profesionale ale cadrelor didactice; explicarea și interpretarea ideilor, proceselor precum și conținuturilor teoretice și practice specifice pedagogiei, psihologiei și didacticii generale; proiectare, promovare și evaluarea activităților didactice; utilizarea unei varietăți de metode, procedee și tehnici de predare-învățare-evaluare.

COMPETENȚE DEZVOLTATE ÎN CADRUL CURSULUI

- CP1.3.** Formularea argumentelor în susținerea dezvoltării educației incluzive.
- CP2.4.** Promovarea normelor deontologice și a atitudinilor corecte în procesul de evaluare a dezvoltării copilului.
- CP3.4.** Utilizarea instrumentelor de evaluare a suportului educațional.
- CP4.4.** Fundamentarea deciziilor cu privire la adaptările curriculare și ambientale pentru copiii cu cerințe educaționale speciale.
- CP5.5.** Elaborarea de proiecte de dezvoltarea profesională.
- CP6.3.** Rezolvarea unor probleme complexe privind parteneriatul educațional.
- CT1.** Aplicarea principiilor, normelor și valorilor eticii profesionale
- CT2.** Relaționarea eficientă în cadrul echipei plurispecializate.
- CT3.** Autocontrolul formării profesionale.

FINALITĂȚILE CURSLUI

La finalizarea studierii unității decurs studentul va fi capabil:

- să rezume viziunii de ansamblu asupra celor mai importante concepte, principii, definiții privind educația incluzivă;
- să identifice particularitățile de dezvoltare a copilului cu cerințe educaționale speciale.
- să elaboreze/realizeze planul educațional individualizat și adaptări curriculare;
- să caracterizeze particularitățile de dezvoltare a copiilor cu cerințe educaționale speciale;
- să manifeste atitudini pozitive și gândire critică față de structurile, procesele și valorile sistemului educațional aplicate în dezvoltarea și susținerea practicilor incluzive;
- să promoveze în mediul școlar valorile asociate educației incluzive.

CONȚINUTURI

Nr.	Tema	Număr de ore	
		prelegeri	seminare
Prelegeri			
1.	Educația incluzivă: cadrul conceptual și legislativ. 1.1. De la excluziune la incluziune și coeziune socială. 1.2. Prejudicata, stereotipul și discriminarea în educația copiilor. 1.3. Beneficiarii educației incluzive 1.4. Acceptarea copiilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul general. 1.5. Abordarea tridimensională a educației incluzive. 1.6. Valorile, principiile și funcțiile educației incluzive. 1.7. Educația incluzivă versus educația integrată. 1.8. Legislația internațională în domeniul educației incluzive. 1.9. Legislația națională în domeniul educației incluzive.	4	4
2.	2. Dezvoltarea copilului cu cerințe educaționale speciale 2.1. Caracteristicile dezvoltării umane. 2.2. Domeniile de dezvoltare: afectiv, fizic, cognitiv, limbaj, psihosocial. 2.3. Particularități specifice de dezvoltare a copiilor la diferitele etape de vîrstă. 2.4. Particularități în dezvoltarea copilului cu cerințe educaționale speciale: întârzierile și tulburările de dezvoltare. 2.5. Particularități de adaptare a copilului cu cerințe educaționale speciale. 2.6. Bariere în învățarea și participarea copiilor cu: întârziere/dizabilitate mintală, deficiență de auz, dizabilitate de vîz, dizabilități fizice, tulburări de limbaj, tulburări emoționale și de comportament, dificultăți de învățare.	4	6
3.	3. Abordarea individualizată a copilului 3.1. Considerații generale privind adaptările curriculare. 3.2. Responsabilitățile subiecților implicați în procesul de adaptare curriculară.	-	8

	3.3. Adaptarea competențelor și subcompetențelor. 3.4. Modalități de adaptare a curriculumului școlar: eliminarea, comasarea, extensiunea, diversificarea. 3.5. Aplicarea scării curriculare. 3.6. Elaborarea sarcinilor în baza nivelurilor didactice: nivelul 1(receptiv-reproductiv literal), nivelul 2 (reproductiv-transformativ), nivelul 3 (productiv, creativ). 3.7. Adaptarea conținuturilor. 3.8. Adaptarea activităților de învățare și evaluare. 3.9. Recomandări privind adaptările în procesul educațional incluziv 3.10. Procesul și etapele planului educațional individualizat.		
4.	4. Mediul educațional incluziv 4.1. Principiile de bază ale adaptării mediului școlar la necesitățile copiilor cu dizabilități 4.2. Caracteristici ale mediului de învățare incluziv. 4.3. Elementele mediului educațional incluziv, prietenos învățării.	4	2
5.	5. Promovarea educației incluzive 5.1. Colaborarea cu familia copilului cu cerințe educaționale speciale. 5.2. Mecanismul de colaborarea intersectorială în asistența educațională a copiilor cu cerințe educaționale speciale. 5.3. Servicii sociale adresate copiilor cu dizabilități și familiilor acestora. 5.4. Sensibilizarea comunității în activitatea școlii incluzive: teatrul forum, grupul de suport. 5.5. Colaborarea cu consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității. 5.6. Colaborarea cu autoritățile publice locale. 5.7. Colaborarea cu organizațiile nonguvernamentale.	4	4
Total		16 ore	24 ore

STRATEGII DIDACTICE

Metodele didactice utilizate în predarea unității de curs sunt centrate pe student (prelegerea interactivă, conversația euristică, explicația, dezbaterea, analiza documentelor legislative, studiul de caz, problematizarea, modelarea, metode de lucru în grup (pălăriile gânditoare, cubul, mozaic, bulgărele de zăpadă, proiectul de grup etc.), metode de stimulare a metacogniției (pagina de jurnal, eseul, jurnal dublu, eseu de 5 minute, scrierea reflexivă, 3-2-1 etc.), de evaluare (teste, referate, lucrări individuale, eseuri, studii de caz, probe scrise, orale și combinate).

ACTIVITĂȚI DE STUDIU INDIVIDUAL

Tipul activității	Nr. ore
1. Studiul noțiilor de curs, suportului de curs, manualelor, ghidurilor, articolelor din reviste și culegeri.	10
2. Documentarea suplimentară în bibliotecă, pe internet, pe teren etc. în baza bibliografiei recomandate.	20
3. Realizarea eseului „Copiii cu cerințe educaționale speciale în experiența mea didactică”.	10
4. Realizarea referatului „Strategii de stimulare a dezvoltării afective, fizice, cognitive, psihosociale și de comunicare a copiilor”.	10
5. Elaborarea a 7 studii de caz pentru fiecare categorii de CES (întârziere/dizabilitate mintală, deficiență de auz, dizabilitate de văz, dizabilități fizice, tulburări de limbaj, tulburări emoționale și de comportament, dificultăți de învățare).	20
6. Elaborarea posterului „Mediul educațional incluziv” în baza unui instituției incluzive cu specificarea caracteristicilor specifice.	10
7. Realizarea proiectului de grup cu tema: „Adaptarea curriculară: aplicații practice”. Grupul 1. Pentru un elev cu dificultăți de învățare la citire. Grupul 2. Pentru un elev cu dificultăți de învățare la scriere.	20

Grupul 3. Pentru un elev cu dificultăți de învățare la calcul matematic. Respectarea următoarelor cerințe: • Descrierea punctelor forte și a necesităților de învățare. • Descrierea particularităților de dezvoltare individuale conform domeniilor de dezvoltare. • Specificarea etapelor de adaptare a curriculumului. • Specificarea strategiilor folosite la clasă. • Specificarea mijloacelor didactice specifice. • Selectarea metodelor de învățare. • Proiectarea unei lecții. • Descrierea procesului de colaborare cu subiecții responsabili de adaptarea curriculară.								
8. Elaborarea unui plan de activități de sensibilizare și implicare a comunității în activitatea școlii incluzive pentru un an de învățământ.								10
Nr.	Tipul și denumirea activității	Responsabili	Locul de desfășurare	Termen de realizare	Resurse necesare	Parteneri	Indicatori de evaluare	
Total								110

EVALUARE

În procesul de evaluare a studenților se aplică *Regulamentul cu privire la evaluarea rezultatelor academice ale studenților în Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți* aprobat prin Hotărârea Senatului, procesul-verbal nr. 9 din 16.03.2011.

În cadrul unității de curs sunt planificate și realizate activități de evaluare inițială, curentă și finală, ținând cont de necesitățile studenților și prin negocierea cu aceștia a formei, a metodelor și a instrumentelor de evaluare.

Evaluare inițială poate fi realizată prin discuție, chestionare, testare, probă de evaluare, interviu etc. Notele obținute la evaluarea inițială nu se înscriu în registrul grupei academice și nu influențează nota finală la unitatea de curs, ci servesc drept punct de reper în proiectarea și realizarea activităților din cadrul unității de curs.

Evaluarea curentă se realizează pe parcursul procesului educațional și se efectuează în cadrul orelor de curs și a orelor de seminar prin diverse modalități: testări, referate, realizarea sarcinilor de lucru individual, lucrări individuale (în cazul absențelor motivate), portofolii, studii de caz etc. Pot fi propuse probe scrise, orale și combinate. Formele concrete de evaluare sunt stabilite de Catedra de științe ale educației la începutul fiecărui an de studii.

Numărul notelor obținute la probele de control pe parcursul semestrului va fi egal cu numărul de credite, prevăzute la unitatea de curs în planul de învățământ, dar nu mai mic de 3 (trei). Una dintre note va fi rezultatul evaluării obligatorii în cadrul orelor de curs. Dacă studentul nu a obținut minimul stabilit din punctajul evaluărilor curente pentru activitățile din timpul semestrului, repetarea unității de curs și a tuturor activităților aferente este obligatorie. Evaluarea curentă reflectă rezultatele formării profesionale în timpul activităților auditoriale și cele ale lucrului individual.

Media curentă include notele cumulate în cadrul probelor de evaluare (curs, seminar) și notele pentru activitatea individuală.

Prezența la curs este obligatorie în proporție de minim 70% și ea condiționează prezentarea studentului la examen. Studenții devin responsabili de studierea conținutului, realizarea sarcinilor și lucrărilor de laborator în cazul absențelor motivate și nemotivate.

Studentul este admis la evaluarea finală în cazul în care a realizat prevederile curriculare

Evaluarea finală se realizează prin examen (oral, scris, combinat). Forma de examinare este negociată cu fiecare grupă academică și aprobată de Catedra de științe ale educației

Nota finală la disciplină însumează rezultatul evaluării curente (activitatea în cadrul cursului, seminarelor, rezultatul lucrului individual) și nota obținută la examen.

Rezultatul evaluării curente, în cadrul studiilor de masterat, constituie 50 % din nota finală, nota de la examen – 50 %. Nu este admis la evaluarea finală studentul care:

- nu a realizat finalitățile curriculare;
- nu a obținut o notă medie de promovare în cadrul evaluării curente (curs, seminar, lucru individual);
- a absentat nemotivat la mai mult de 30% din activitățile auditoriale;
- nu a realizat sarcinile ce presupun activitatea de învățare individuală (pentru studenții care au absentat motivat).

SUBIECTE PENTRU EVALUAREA FINALĂ
la unitatea de curs EDUCAȚIA INCLUZIVĂ
pentru specializarea „Managementul educației incluzive”

Titularul unității de curs: conf. univ., dr., Maria Pereteatcu _____

1. Identificați similaritățile și diferențele dintre conceptele educație integrată și educație incluzivă.
2. Caracterizați principiile și valorile unei societăți incluzive.
3. Sintetizați viziunea comună a organizațiilor/forurilor internaționale privind educația incluzivă.
4. Enumerați principalele documente de politici naționale referitoare la incluziunea socială și educațională.
5. Argumentați actualitatea și semnificația acceptării copiilor cu dizabilități în școlile și comunitățile Republicii Moldova.
6. Definiți sintagma *cerințe educaționale speciale (CES)*.
7. Expuneți ideile de bază care definesc esența dezvoltării copilului.
8. Caracterizați tulburările de dezvoltare
9. Definiți sintagma Caracterizați întârzierile în dezvoltare
10. Caracteriza adaptarea copilului cu cerințe educaționale speciale
11. Comentați de ce dezvoltarea copilului nu urmează un ritm constant și fiecare copil trebuie abordat individual.
12. Propuneți acțiuni de stimulare a dezvoltării copilului de la 0 - 1 an.
13. Propuneți acțiuni de stimulare a dezvoltării copilului de la 1 - 3 ani
14. Propuneți acțiuni de stimulare a dezvoltării copilului de la 4 – 6/7 ani
15. Propuneți acțiuni de stimulare a dezvoltării copilului de la 8 – 10/11ani
16. Caracterizați domeniile de dezvoltare.
17. Identificați bariere în învățare și participare a copiilor cu diverse tipuri de dizabilități
18. Specificați componentele PEI.
19. Sintetizați activitățile de bază specifice etapelor PEI.
20. Caracterizați responsabilitățile în procesul PEI
21. Specificați esența noțiunilor curriculum adaptat și curriculum modificat.
22. Caracterizați scara curriculară.
23. Caracterizați modalitățile de adaptare a componentelor curriculare
24. Specificați teoria inteligențelor multiple în adaptare a curriculumului școlar
25. Caracterizați modelul de adaptare curriculară în baza nivelurilor didactice.
26. Caracterizați modelul de adaptare curriculară în baza
27. Elaborați o listă de recomandări privind adaptările curriculare în procesul educațional incluziv

28. Concretizați ce servicii de sprijin pot fi prestate în procesul de asistență a copilului cu cerințe educaționale speciale
29. Numiți și caracterizați actorii parteneriatului educațional în promovarea educației incluzive
30. Specificați resursele existente în comunitatea dumneavoastră și numiți avantajele valorificării resurselor existente în comunitate pentru activitatea școlii.

PRINCIPII DE LUCRU ÎN CADRUL CURSULUI

În scopul unei pregătiri profesionale temeinice, studenții trebuie să participe activ la toate formele de organizare a procesului de predare-învățare-evaluare, să realizeze exigent și la timp sarcinile de învățare, să depună eforturi personale pentru a dobândi finalitățile de studiu preconizate: a acumula cunoștințe, a-și dezvolta capacități și a-și forma competențe, să evite plagiatul, să frecventeze toate orele, să susțină toate formele de evaluare curentă și finală.

BIBLIOGRAFIA

Obligatorie:

1. Anca Maria. Metode si tehnici de evaluare a copiilor cu CES. Cluj: Presa Universitară Clujeana, 2007.
2. Chicu, V., Galben, S., Cojocaru, V., Ivanova, L. Educație Incluzivă. Repere metodologice. Asociația Motivație și Centrul de zi Speranța. Chișinău: Casa Editorial-Poligrafică Bons-Offices, 2006.
3. Gherguț, A. Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale-strategii diferențiate și incluzive în educație. București: Polirom, 2006.
4. Ghid pentru cadre didactice de sprijin (CDS), MEdC, UNICEF, RENINCO, Editura Vanemonde, 2005.
5. Hadîrcă, M., Cazacu, T., Adaptări curriculare și evaluarea progresului școlar în contextul educației incluzive, Ministerul Educației, Lumos Moldova, Chișinău: Cetatea de Sus, 2012.
6. Pereteatcu, M. (coautor). Educație incluzivă. Ch.: Lumos, 2011, 103 p.
7. Pereteatcu, M., Zorilo, L., Educația incluzivă în școală, Chișinău: Institutul de formare continuă, 2011, 202 p.
8. Pereteatcu, M., Zorilo, L., Modele și tipuri de școli incluzive, Chișinău: Institutul de formare continuă, 2011, 137 p.
9. Pereteatcu, M., Stupacenco, L. Educația incluzivă. Bălți: S.R. L. Tipografia din Bălți, 2006, 207 p.
10. Solovei, R. Educația incluzivă: Ghid metodologic pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general, Chișinău, 2013.

Suplimentară:

1. Burlea, G. Tulburările limbajului scris-citit. București: Polirom, 2007
2. Chicu V., Cojocaru V., Galben S. etc. Educație incluzivă. Ghid metodologic, Chișinău, 2006
3. Eftodi, A., Planul educațional individualizat. Structură-model și ghid de implementare, Ministerul Educației, Lumos Moldova, Chișinău: Editura Cetatea de Sus, 2012.
4. Gherguț., Alois Sinteze de Psihopedagogie specială, Ediția a II-a, Polirom 2007;
5. Inclusiv EU (din experiența practicienilor în incluziune educațională) Chicu V., coord. Chișinău, 2008.
6. Indexul incluziunii școlare (traducere M. Pantea), Centre for Studies on Inclusive Education (CSIE), 2003, <http://www.eenet.org.uk/resources/docs/Index%20Romanian.pdf>.
7. Înțelegerea și satisfacerea necesităților copiilor în clase incluzive. Ghid pentru pedagogi, UNESCO. Traducere sprijinită de Comisia Națională UNESCO, Chișinău, 2003.
8. Mara, D., Strategii didactice în educația incluzivă. București, Ed. Didactică și Pedagogică, 2009.
9. Parteneriat școală-familie-comunitate. Ghid pentru cadrele didactice. Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București, 2007.
10. Programul național de dezvoltare a educației incluzive din Republica Moldova pentru anii 2011-2020, Hotărîrea Guvernului RM din 6 iulie, 2011.
11. Racu A., Popovici D.V., Danii A. Educația incluzivă. Ghid pentru cadrele didactice și manageriale, Chișinău: 2010.

12. Regulamentul-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului de asistență psihopedagogică (proiect), <http://nou.edu.md/>
13. Strategii de consolidare a cooperării școală-familie-comunitate, Editura Sfântul Ierarh Nicolae 2014, Ghid metodic pentru formatori, prof. Bărbulescu Anca Gabriela prof. Rotaru Maria-Cristina
14. Vrăsmaș, T., Vrăsmaș, E., Stanciu, M. ș.a. Incluziunea școlară a copiilor cu cerințe educaționale speciale. Aspirații și realități. București, Editura VANEMONDE, 2010.
15. Vrînceanu M., Pelivan V. Incluziunea socioeducațională a copiilor cu dizabilități în grădinița de copiii. Ghid pentru cadrele didactice și manageriale din sistemul educațional preșcolar și pentru specialiștii din serviciile specializate de recuperare/reabilitare a copiilor cu dizabilități, Chișinău, 2012